

International Science Group

ISG-KONF.COM

**THEORY, SCIENCE AND
PRACTICE**

**SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

05-08 October

Tokyo, Japan

DOI 10.46299/ISG.2020.II.III

ISBN 978-1-64945-868-1

СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Герасименко Олександр Олександрович

аспірант

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасні суспільні відносини, у тому числі суспільні відносини у податковій сфері постійно розвиваються та вдосконалюються, що зумовлено потребою у пристосуванні їх до реалій сучасного суспільного життя. Це у свою чергу безпосередньо впливає на їх правове регулювання та потребує внесення змін і доповнень, а часом і кардинальних переналаштувань сучасного законодавства в цілому та податкового законодавства, зокрема.

Проте не завжди правові норми встигають за змінами у суспільних відносинах та мають сучасне та адекватне відображення суспільної дійсності. Особливо це проявляється у питаннях процесуальних відносин належне врегулювання яких, багато в чому, є визначальним для правильного, чіткого і оперативного застосування відповідним норм матеріального права.

Саме така ситуація склалася у сучасному податковому законодавстві процесуальна частина якого, так і не знайшла свого кінцевого законодавчого закріплення та не відобразилась у належних процесуальних режимах їх правового регулювання.

Податкове законодавство основується на нормах Податкового кодексу України (далі – ПК України) [1] закріплює у ньому лише прообраз відповідного процесуального регулювання у вигляді розділу «Адміністрування податків, зборів, платежів», який зачіпає цілий ряд питань організаційного, адміністративно-управлінського та процесуального характеру податкових правовідносин. При цьому, він не носить виключно характеру саме процесуальної частини податкових правовідносин, а об'єднує у собі і інші питання оподаткування.

Таки стан справ потребує відповідної адаптації процесуальних норм чинного податкового законодавства до потреб саме процесуального регулювання з прив'язкою до режимів оподаткування, які закріплені у ПК України, як на цьому зокрема наголошує С.В. Сарана у своєму монографічному дослідженні [2, с. 135]. І вказує, що податковий режим є галузевим режимом, що діє в цілому на постійній основі і становить собою комплекс юридичних інструментів, спрямованих на створення необхідного впливу на податкові відносини та їх учасників з метою забезпечення належного функціонування податкової системи, будучи при цьому збірним (комплексним) поняттям, у якому поєднуються загальний, спеціальний та процесуальний податкові режими, що створюють єдину систему для всіх податкових відносин і стосуються всіх категорій платників податків з урахуванням їх розподілу за вказаними режимами [3, с. 65-66; 4, с. 313]. Визначає наявність лише загального

та спеціального податкових режимів Л.І. Колеснік [5], при цьому варто зауважити, що вона ґрунтується на існуючих режимах (загальному та спеціальному), що є цілком слушно.

Цілий ряд науковців серед яких Ю.І. Аністратенко [6], П.В. Коломієць [7], Л.В. Махинич [8], Н.С. Пудрик [9], Ю.М. Рогачова [10], А.М. Луцик [11] та інші аргументують потребу реформи податкового законодавства у його процесуальному аспекті шляхом унормування податкового процесу у його неюрисдикційній частині через удосконалення відповідних законодавчих процедур.

У цьому контексті Л.М. Касьяненко наголошує, що процесуальний режим дає вибір способів і засобів процесуальної діяльності. Це спеціальний порядок затверджений державою та забезпечений реальними заходами виконання правових приписів [12, с. 80]. Саме за рахунок останнього платники отримують можливість реалізувати норми матеріального права виконавши свій податковий обов'язок або захистити свої законні права і інтереси. А податкові органи мають належним чином врегульовану законодавством базу для взаємодії з платниками податків і у необхідних випадках примусового стягнення податкових платежів та притягнення платників до відповідальності за несплату чи не повну сплату податків або неподання податкової звітності.

Аналіз вищенаведених думок науковців та реалій чинного законодавства дає змогу визначити, що реформування процесуального податкового законодавства має проводитися на інституційній основі [13, с. 133], в якій має бути закладено наявність виокремленої частини у податковому праві – податкового неюрисдикційного процесу у межах якого має бути передбачено регулювання процесуальних відносин для загального та спеціального податкових режимів. Зокрема на базі податкових процедур, виокремлення яких для окремих податків обґрунтовано у монографічному дослідженні С.В. Сарани [14], а їх об'єднання має стати структурною основою та змістовним наповненням податкових режимів та податкового процесу загалом.

Таким чином можна констатувати, що стан законодавчого регулювання податкових процесуальних відносин в Україні не відповідає сучасним суспільним реаліям та потребам як платників податків, так і держави. А з метою його удосконалення потрібно провести виокремлення податкового процесу у межах ПК України заклавши в його основу податкові режими (загальний і спеціальний) у межах яких має бути передбачені податкові процедури, що відповідають окремим податковим платежам та призначаються для їх регулювання.

Список літератури

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17&p=1320175636836217>

2. Сарана С.В., Ліпський В.В. Процесуально-процедурні податкові режими: Монографія. Полтава: Полтавський інститут економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», 2015. 155 с.

3. Сарана С.В. Податковий режим у процесі формування інформаційного суспільства. *Інформація і право*. 2014. № 2(11). С. 62-67.

4. Сарана С. В. Склад спеціальних податкових режимів: законодавчий та науково-практичний аспект [Електронний ресурс]. *Право та управління*. 2011. № 2. С. 305-315. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/e-journals/prtup/2011_2/pdf/11ccvnpa.pdf

5. Колеснік Л.І., Сарана С.В. Процесуальні режими у податковому процесі: монографія. Mauritius: LAP LAMBERT, 2018. 153 р.

6. Аністратенко Ю.І. Правове регулювання оподаткування малого та середнього бізнесу дисертація ... доктора юридичних наук: 12.00.07. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2017. 461 с.

7. Коломієць П.В. Правове регулювання спеціальних податкових режимів в Україні: автореферат дисертації ... кандидата юридичних наук: 12.00.07. Ірпінь: Нац. ун-т держ. подат. служби України, 2013. 22 с.

8. Махинич Л.В. Процесуальні норми податкового права: дисертація ... кандидата юридичних наук: 12.00.07. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2017. 234 с.

9. Пудрик Н.С. Податкове провадження: дисертація ... кандидата юридичних наук: 12.00.07. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2017. 209 с.

10. Рогачов Ю.М. Публічне адміністрування у сфері справляння податків і зборів в Україні: автореферат дисертації ... кандидата юридичних наук: 12.00.07. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 20 с.

11. Луцик А.М. Адміністративні процедури у сфері оподаткування в Україні: дисертація ... кандидата юридичних наук: 12.00.07. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2015. 192 с.

12. Касьяненко Л.М. Фінансово-правовий процес: монографія. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2010. 505 с.

13. Колеснік Л. І. Інституційні основи податкового процесу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки. 2015. Вип. 5. Т. 2. С. 131-134.

14. Сарана С.В. Податкові режими в Україні: Монографія. Полтава: Полтавський інститут економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», 2016. 414 с.